

Parçada Anlam - 3 (Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları - Anlatıcı - Hikâye Unsurları - Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri)

1. Bir gün ormanlar kralı aslan hastalanmış. Bütün hayvanlar birer birer gelip aslanın hâlini hatırlarını sormuşlar. Kurt da hemen aslanın yanına koşup tilkiyi kötölemeye başlamış:
— Sen hepimizin kralısın. Oysa tilkinin sana saygısı yok. Gelip hatırlarını bile sormadı.

Ülkenin birinde bir kral yaşarmış. Bu kralın bir kızı olmuş. Bunun üzerine kral ziyafet vermiş. Ziyafetten sonra konuklar prensese hediye vermişler. Sıra on iki periye gelmiş. “Benim prensese hediyem, mutluluk.” demiş birinci peri. Konuklar sevinçle alkışlamışlar. Kralın ağzı kulaklarına varmış. “Benim hediyem, güzellik.” demiş ikinci peri. Böylece on iki peri hediyelerini tek tek vermiş.

Aşağıdakilerden hangisi, bu metnin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) III. kişi ağzından anlatılması
B) Kurguya dayalı olması
C) Öyküleyici anlatıma başvurulması
D) Fabl türünde yazılması
2. Anlatımda açıklık; sözcüklerin, deyimlerin uygun yerde ve anlamda, noktalama işaretlerinin eksiksiz ve yerli yerinde kullanılmasıyla sağlanır. Ayrıca değişik anlamlara gelen cümleler, belirgin olmayan bağlantılar, mantıksal yapıdaki kopukluklar anlatımın açıklığını engeller.
- Bu parçada anlatılanlara göre aşağıdaki cümlelerden hangisi “anlatımda açıklık” ilkesine aykırı değildir?**
- A) Sapanca’da 30’a yakın göl kenarındaki bina yıkılacak.
B) Babasının öfkelenmesini duyunca korkudan etekleri zil çalmaya başladı.
C) Bu sabah yürüyüşümüze siz de çocuklarınızla birlikte katılabilirsiniz.
D) Semiha Hanım, oğlunun ayak seslerini duyar duymaz kapıya koştu.
3. Okumak, tutkuların en asilidir. Ekmek, nasıl bedeni beslerse o da ruhu besler. Bir kitap, her zaman güvenilebilecek bir dosttur. Montesquieu “Çeyrek saatlik bir okumanın gidemediği kederim olmamıştır.” der. Alphonse Daudet, yas içinde olan bir ahabına “Güzel kitaplar okuyun.” diye yazmıştır.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Karşılıklı konuşma havası içinde yazılmıştır.
B) Bilgilendirici bir metinden alınmıştır.
C) Karşılaştırmaya başvurulmuştur.
D) Tanık göstermeden yararlanılmıştır.

4. Babam, annem ve amcalar bizi evde bırakıp gezmeye gittiler. Biz ise dört kardeş, evde istediğimiz gibi oynayabileceğimiz için çok sevindik. Saklambaç, körebe ve birbirbir oynadık. Minderlerin, yastıkların üstünde hoplamak hoşumuza gidiyordu. En çok da Güven’i ebe yapıyorduk. Hepimiz çok yorulmuştuk. Mutfağa geçip ne varsa yedik. Leyla kestane pişirdi ve hepimize paylaştırdı. Enver, bir kestanesi çürük olduğu için onun yerine sağlamını istemişti. Bu yüzden Güven’le kavgaya tutuştular. Onları ayırıp Enver’e kestanemin birini verdim.

Bu parçada aşağıdaki hikâye unsurlarından hangisine yer verilmemiştir?

- A) Olay
B) Yer
C) Zaman
D) Şahıs

5. **Aşağıdaki metinlerden hangisi, yay araç içinde verilen anlatım biçimiyle oluşturulmamıştır?**

- A) Bilgili olmak önemlidir, hayal gücünün önemi yoktur, diyenler var. Bilgili olmak tabii ki çok önemlidir, insana sayısız faydalar sağlar. Ancak düş gücü de insanlar için çok önemlidir. Onu önemsiz saymak büyük hatadır. (Tartışma)
B) Bir öğle vakti, çocukların önünde çok güzel bir kuş uçuşmaya başlamış. Çocuklar da bu kuşun peşinden uzun süre gitmişler. Sonunda kuş, küçük bir evin çatısına konmuş. Çocuklar bu evin pasta ve böreklerden yapıldığını görmüşler ve çok sevinmişler. (Öyküleme)
C) Beynimiz, yarım küreyi andıran iki parçadan oluşur. Bunlara sağ ve sol beyin diyebiliriz. Bu yarım küreler sinir liflerinden oluşan bir yapıyla birbirine bağlıdır. Bu bağlantı, beynin iki parçası arasındaki haberleşmeyi sağlar. (Açıklama)
D) Hastanede tanıştığım Ali Bey, İstanbul’a yeni gelmişti. Bu koca şehirde düzenini kurabilmek için ne kadar çok çalıştığını anlatmıştı bana saatlerce. Ben de bıkmadan dinlemiştim onu. (Betimleme)

6. Bir yetişkinin vücudunda 206 kemik olmasına karşın çocuklarda yaklaşık 350 kemik bulunur. Bu kemiklerin birçoğu ergenlik döneminde birleşerek yetişkin bir insandaki kemik sayısı kadar olur. İnsan vücudunun yaklaşık %20’si kemiklerden oluşur. Seksen kilo olan bir insanın ağırlığının on altı kilosunu kemikleri oluşturur. Böylece on altı kiloluk iskelet, seksen kiloluk bedeni taşıyarak hareket ettirir.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisine başvurulmamıştır?

- A) Sayısal verilerden yararlanmaya
B) Karşılaştırmaya
C) Tanımlamaya
D) Örneklemeye

Parçada Anlam - 3 (Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları - Anlatıcı - Hikâye Unsurları - Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri)

7. Sumru, kuşlar ailesinin en zarif üyelerinden biridir. Sumrular çoğunlukla denizlerde ve sulak alanlarda yaşar. İnce kanatları ve çatalı uzun kuyrukları vardır. Vücutları genel olarak beyaz ve gridir. Kafalarının üzeri siyah, ayakları ve gagaları kırmızıdır.

Türkiye’de daha çok Akdeniz Bölgesi’nde bulunan defne, kış yaz yapraklarını dökmeyen bir ağaçtır. Akdeniz kültüründe ölümsüzlüğü temsil eder. Defne yaprağı yemeklerde, defne yağı da sabun yapımında kullanılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) Karşılaştırma yapılması
B) Örneklemeye başvurulması
C) Açıklayıcı anlatımdan yararlanılması
D) Bilgi vermek için yazılması

8. Yola çıktığımızda hava kararmak üzereydi. Sağımızda karanlık, uçsuz bucaksız bir düzlük uzanıyordu. Düzlük, ufukta sonbahar akşamının kızılığıyla birleşiyordu. Yolun sol yanında ise ne olduğu tam olarak anlaşılmayan birtakım yükseltiler vardı. Önümüzü göremiyorduk çünkü arabacının geniş, hantal sırtı görüş açısını bütünüyle kapatmıştı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Betimlemeye
B) Tanımlamaya
C) Örneklemeye
D) Benzetmeye

9. “Futbol Rüyası”, okul öncesi eğitim gören çocuklar için yazılmış resimli bir kitap. Bu kitapta çocukların, uykularında nelerle mücadele ettikleri anlatılıyor. Hikâyenin yazarı Heinz Jonisch, kitabın ön sözünde “Enzo’nun hikâyesini okuyan her çocuk onda kendinden bir şeyler bulabilir. Oradan yola çıkarak kendi rüyasını da kâğıda dökülebilir.” diyor.

İlk kez 1969’da yayımlanan “Aç Tırtıl”, yazarın üçüncü ve en çok satan kitabıdır. Eric Carle, 1969’dan bugüne yetmişden fazla kitabı resimlemiş ve bunların çoğunu da kendisi yazmıştır. “Aç Tırtıl”ın bence en ilgi çekici yanı, kelebeğin kanatlarını andıran rengârenk resimleri. Sadece okumayı yeni sökmüş çocuklara değil, kelebek seven herkese önerebileceğim bir kitap “Aç Tırtıl”.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerde anlatılan kitapların ortak özelliği değildir?

- A) Çocuklara yönelik olması
B) Resimli olması
C) Okurlar tarafından çok beğenilmesi
D) Yabancı yazarlar tarafından yazılması

10. Çocuk, odanın içinde bir o tarafa bir bu tarafa koştu uzun süre. Yorulunca küçücük burnunu cama yapıştırıp bahçe duvarının üstünde dolaşan kedileri izlemeye başladı. Birden aklına bir şey gelmiş gibi yerinden fırladı ve bahçeye çıktı. Bahçedeki ihlamur ağacının yanına gitti. Ihlamur ağacının gövdesi tıpkı bir deve boynu gibi yere doğru eğilmişti.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yaşanmış ya da yaşanabilecek bir olay anlatılmıştır.
B) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.
C) Benzetmeye başvurulmuştur.
D) Betimlemelere yer verilmiştir.

11. Zekâ, insanın değişen dünyada yaşayabilmesini ve değişimlere ayak uydurabilmesini sağlayan yetenekler ve beceriler bütünüdür. İnsanların zekâları farklı farklıdır, bu yüzden becerileri farklı alanlarda gelişir. Kimilerinin sözel, kimilerinin sayısal, kimilerinin ise bedensel zekâları diğer zekâlarından daha çok gelişmiştir. Kişisel farklılıkları ortaya çıkaran da bu durumdur. Her insan, kendisinde bulunan zekâ türlerinden dolayı farklı bir öğrenme, problem çözme ve iletişim kurma yöntemine kısacası farklı bir kişiliğe sahip olur.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır.
B) Tanımlamaya yer verilmiştir.
C) Karşılaştırmaya başvurulmuştur.
D) Benzetmeden yararlanılmıştır.

12. Uzun yıllar çanak çömlek yapımıyla uğraşan bir çırak, kalfa olmuş. Artık kendi başına bir dükkân açmayı arzu etmeye başlamış. Ustası ona her defasında “Sen, daha bu işin püf noktasını bilmiyorsun, biraz daha emek vermen gerekiyor.” diyormuş. Ancak kalfa, ustasını dinlememiş ve bir dükkân açmış. Yeni dükkânında güzel güzel yaptığı testiler, küpler, vazolar, sürahiler onca titizliğe ve emeğe rağmen çatlamaya başlamış. Kalfa, bir türlü bu çatlamaların önüne geçememiş. Nihayet ustasına gitmiş ve durumu anlatmış. Ustası, “Ben sana bu işin püf noktasını öğrenmediğini söylemiştim, evladım!” demiş.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Deyimlere yer verilmiştir.
B) I. kişi ağzından anlatılmıştır.
C) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.
D) İkillemelerden yararlanılmıştır.

